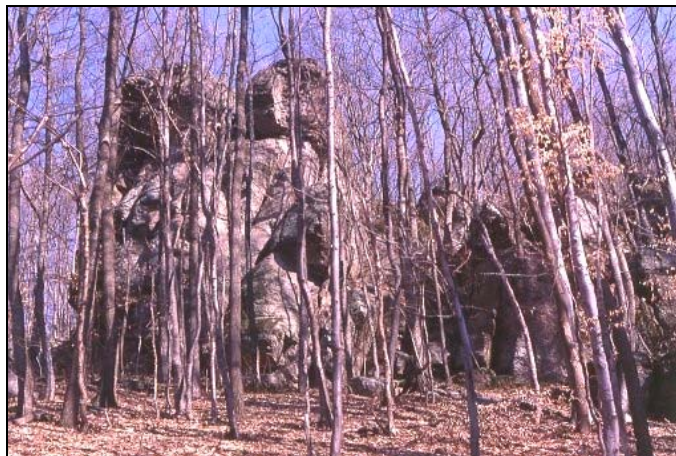

ГРАД НА ЈУХОРУ СТАРИЈИ ОД ТРОЈЕ И ВАВИЛОНА

Пише: Мирослав ДИМИТРИЈЕВИЋ

Подграђе јухорског праисторијског града на Великом Ветрену (774)
(Фотографија са сајта „Вечерњих новости“)

УВОД

Праисторијски Срби са Јухора, Великог Ветрена, из Средњег Поморавља, Левча, Темнића, Белице и Кулајне оставили су својеврсну археолошку баштину, цивилизацијску и културолошку тековину од изузетног значаја и вредности. Да споменемо само оне важније налазе: шакасте гривне „типа Јухор“ – јединствене у свету, затим јувелирске и уметничке предмете, изузетне финоће, који су ручно израђивани или ливени у радионицама и ливницама широм ове планине, потом истичемо керамику из палеолита, неолита, бронзаног и гвозденог доба, често посебних одлика и са оригиналним локалним елементима, затим указујемо на културне групе Остриковац, Мајур, као и на Параћинску културну групу, чији се утицај осећао и на левој обали Велике Мораве...

Мистериозне камене грађевине на Јухору, подно Великог Ветрена, могле су бити култна места, али и праисторијске (ал)хемијске лабораторије за испитивање руде бакра, злата, платине, као и за стварање других легура (бронза, месинг), а можда су служиле и као прве опсерваторије. Оставе или скривнице са драгоценостима од бакра, злата и сребра, затим оружје и оруђе из каменог, бакарног, бронзаног и гвозденог доба, бројне „пећине“ – као и прва рударска окна још из енеолита, имају посебан значај. Стратешки је врло занимљив и прстен мањих градских утврђења око Јухора, јер са сваког од њих се види највиши врх Велики Ветрен, са којим су очито били у комуникацији и имали одбрамбени значај за праисторијски јухорски град, један од најстаријих балканских и светских градова.

Топоними, хидроними и ороними, са санскритском коренском морфемом: Јухор, Велики Ветрен, Обреж, Главица, Преслош, Медвође и други, живе и данас у народу овог краја као својеврсни доказ старости нашег старосрбског, рашко-белашког језика.

И на крају – град на Великом Ветрену из Прасрбског доба, старији од Троје и Вавилона, са бурном десетмиленијумском историјом, представља посебну археолошку баштину, коју тек треба обелоданити, **тако да с пуним правом можемо већ сада говорити о јединственој–Јухорској праисторијској култури, као својеврсном археолошком, цивилизацијском и културолошком феномену, који стрпљиво чека свој тренутак истине.**

Јухор и сам по себи јесте највећи археолошки локалитет у Србији. Готово на сваком квадратном километру ове планине могу се наћи, и налазе се, нови историјски и материјални докази живота у праисторији, описани у овој књизи, као и они које нисмо стигли да споменемо, просторно су удаљени једни од других не више од два-три километра. Најчешће и мање. А то благо нема ни једна друга планина у Србији.

Нажалост, овој планини у срцу Поморавља и Србије, највећем археолошком локалитету, дугом двадесет и широком петнаест километара, са припадајућим насељима у подгорју, није посвећена одговарајућа пажња археолога. Зашто се јухорска праисторија и шире речено моравска култура, као нераздвојни делови винчанске цивилизације, склањају из жиже јавности?

О томе, и још о много чему тајанственом, скривеном, погрешно представљеном или намерно лоше протумаченом, говорићемо у овом делу.

ПЛАНИНСКИ МЕГАПОЛИС ИЗ ВРЕМЕНА СТАРЧЕВАЧКО-ВИНЧАНСКЕ КУЛТУРЕ ИЛИ ЈОШ СТАРИЈЕГ ПРАСРБСКОГ ДОБА

На највишем врху планине Јухор, Великом Ветрену (774), древни медски Срби Моравци, или „народ Морава“, како се поред осталих имена, спомиње у страним праисторијским списима, подигли су град који је много старији од Вавилона и Троје. Град-насеље на највишем врху Великом Ветрену, за сада је једини планински мегаполис из Прасрбског доба у Великом Поморављу, јер све до сада откривене праисторијске метрополе Дреновац, Параћин и Супска су равничарска насеља из поменутог периода. И др Драгослав Срејовић, тврди да је Винчанска култура „...поседевала територију већу од било које друге неолитске културе у Европи, а поједина њена насеља, на пример Винча, Потпорањ, Селевац или Дивостин, **премашивала су величином и бројем житеља, не само сва истовремена неолитска насеља, већ и прве градове који су знатно касније настали у Месопотамији, Егеју и Египту**“./2

А најновија археолошка истраживања у Средњем Поморављу то и потврђују, јер су у овој котлини откривени праисторијски мегаполиси у-Супској, Параћину и Дреновцу, на раздаљини од тридесетак километара. Свако од ових насеља простирало се на површини од 20 до 50 и више хектара. Када се и Јухор буде у потпуности истражио, имаћемо још један доказ - планинску метрополу из древне србске културе. **Др Драгослав Срејовић/2а наводи податак да је данашња Србија, два пута била културно средиште Европе. Први пут када су постојале заједнице рибара и ловаца (Лепенски Вир), а други пут за време неолита и земљоделске културе (Винчанска култура).** Иначе, Винчанска култура је највећа праисторијска култура Европе и спада у најразвијеније културе свога доба. Њено подручје је било јединствено у економском и духовном смислу и простирало

се оријентационо од Скопља до Будима и од Софије до реке Босне. **То је оригинална србска култура по свим својим карактеристикама, проистекла из старије србске – тзв. Старчевачке културе, која је, пак, наследила још старију културу Лепенског вира.** Први следећи планински центар, после Јухора, у периоду старијег неолита, а правцем према Београду, био је Жрнов, на врху Авале код Београда. Руда цинабрита у то време је вађена из авалског рудника „Шупља стена“, и била је истовремено: антисептик, седатив, материјал за прављење боје за тканине и керамику, што значи да је имала изузетно важну улогу у човечанству Прасрбског доба. У руднику су радиле углавном жене, што се може препознати код Диоскордијуса и Плинија, а заштитница цинабарита била је богиња Сербона, коју су Грци преименовали у Артемиду./3

Међутим, о јухорском енеолитском насељу-граду се не говори, а у уским научним круговима та чињеница се прећуткује, упркос првим, јасним и интригантним материјалним доказима. **На Великом Ветрену, рекогностицирањем се утврдило да је то вишеслојни локалитет, где су пронађени предмети из: бакарног доба (енеолит), бронзаног и гвозденог доба, римског периода и средњег века.** У доказни материјал о старости јухорског насеља-града на Великом Ветрену, треба укључити и све друге многобројне налазе са бројних локалитета око Јухора. Уместо да се србска археологија позабави оваквим и њима сличним локалитетима, чија старост сеже у дубоку праисторију, пренаглашено се истиче келтско утврђење из 2. века пре Христа, **а само узгред се спомињу материјални остаци градског насеља из 6. и 5. миленијума пре нове ере?!** Говорећи о још неистраженом археолошком благу Србије, др Славиша Перић, директор Археолошког института, је рекао: „Мало се зна о томе да Србија лежи на великом археолошком благу, а које датира из палеолита и неолита, односно старијег и млађег каменог доба... **Културе палеолита и те како су овде биле заступљене** (мисли се на простор Великог Поморавља-прим. М.Д.), **а истраживања која су у току промениће културну слику и Србије и југоисточне Европе“./ 4** Др Славиша Перић, археолог, дугогодишњи је руководилац истраживања старчевачко-винчанског насеља Дреновац код Параћина. **И Јухор лежи на још неистраженом археолошком благу, о чему сведоче материјални, историјски и лингвистички докази, који говоре у прилог тези да су град на Јухору подигли древни Срби – аутохтон народ Мораваца, који је у далекој прошлости био део највећег и цивилизацијски најразвијенијег србског народа – Меда.**

СТРАТЕШКИ ЗНАЧАЈ ЈУХОРА

Јухор је планина смештена између Великоморавске и Левачке котлине. На северу се завршава Ђурђевим брдом код Јагодине, а на југу код Бачине, односно код праисторијског локалитета Ђерђелин, у Темнићу.

Са највишег врха Јухора, Великог Ветрена (774), уједно и највише тачке у Средњем Поморављу, контролисао се простор од близу две хиљаде километара квадратних, односно сви прилазни путеви и капије Средњег Поморавља: са истока Честобродичка, са југа Сталаћка врата, са запада попречни путеви преко Левча и са севера прилаз из Багрданског теснаца. На изузетно добром географско-стратешком положају на Великом Ветрену, праисторијски јухорски град имао је и своје околне осматрачнице и утврђења на доминантним висовима око планине: Главица код Рашевице, Црни врх, затим на узвишењима у Пајковцу, Драгошевцу, Беочићу, Секуричу, Мајуру, Поточцу,

Жупањевцу... На овај начин из града су контролисана кретања војске, али и цивилизацијски развој овога краја, дуж долине Велике и Западне Мораве, Левча и Белице.

Када говоримо о мегалитском стубу на Јухору, морамо се присетити још једне могућности, осим да је служио само као извиђачко место. Наиме, на северу Русије у експедицијама тамошњих научника „налажени су и остаци опсерваторија са мегалитским комплексима циновских стена и степеница који отварају можда сасвим другачије правце истраживања још дубље прошлости. Сетимо се само Диодоровог описа храма Аполона Хиперборејског“, пише Владимир Тодоровић./5 Можда је мегалитски стуб на Јухору некада и био опсерваторија, место одакле су проучавани небо и небеска тела, пре свих кретање Сунца, које је сматрано божанством и древни Срби су га звали – Јарило, Јариј (Ј)Ариј, бог Вид, односно првобитни Сурија или Сварог. Мегалити на Јухору су природни феномен, мада треба бити уздржан, јер су неке ивице камена врло равне као да су људском рукомрађене. „Понекад природа направи конструкције које могу да личе на људску творевину. Осим на Руднику у Шумадији, нешто слично је регистровано и на Јухору. Међутим, и у случају да је природна творевина, делује импресивно“, каже др Драгана Андоновић, председник Српског археолошког друштва./6 Древни град на Јухору, опасан мрежом осматрачница, утврђења и караула, представљао је изузетно важан стратешки објекат кроз своју вишемиленијумску историју. На свим поменутих местима, археолошким локалитетима, постоје материјални докази, налази и уметнички предмети који сведоче о моћном јухорском граду централне Србије и Поморавља у дубокој праисторији. За подизање јухорског насеља били су неопходни и други основни услови, а пре свих - вода. По ободу јухорског насеља постоји више извора воде, а извор Грача истиче у самом јухорском граду и чини истоимену речицу, док у подножју планине има много извора, као и извора минералне и лековите воде: Орашје, Рашевица, Трешњевица, Својново... Дуж саме планине постоји више од тридесет кладенаца: Тодоров, Хајдучки, Бакарни, Добра вода, Змајевац, Јаворница, затим кладенци код цркава посвећених Светој Недељи, Светом Архангелу, код Ивковачког манастира, црквени кладенци у Рашевици, Трешњевици, Поточцу... Јухор је омеђен водотоковима Велике Мораве, Лугомира и Жупањевачке реке. Осим ових повољних карактеристика, Јухор има и значајно рудно благо, које су моравски Србљи - Србаљи почели да експлоатишу пре осам-девет хиљада година, отприлике у исто време када је отворено и прво рударско окно - Рудна глава код Мајданпека, затим Праорија, рудници на Руднику и друга окна широм Србије. И на Јухору су постојали рудници бакра - Бакарни кладенац, Широка валоба и предео Жикина руда. Платина се вадиле у пределу Платински поток и Платинска страна, а руда гвожђа копала се у пределу Металиште. Рудиште гранита постоји између Јовца и Рашевице. (У 20. веку експлоатисан је и рудник графита изнад Сињег Вира, а у правцу села Коларе-Јовац и рудник фелдспата, затворени 1952. године). О рудном богатству планине Јухор писао је и др Јован Цвијић: „**По свом саставу Јухор је вулканска планина и у својој унутрашњости крије значајно рудно богатство што је познато још од трибалских, келтских и римских времена, иако се данас рударски не експлоатише**“. /7 И опет видимо да се понавља иста прича: у древну србску историју сме да се задире најдаље до Трибала, Келта и Римљана. Тога се држао и један тако гласовит научник као што је Јован Цвијић. То нас опет враћа на давно изречен закључак - да затирање аутохтоне србске историје интензивно траје више од два века.

СКРАЋИВАЊЕ СРБСКЕ ИСТОРИЈЕ

Град на Великом Ветрену, најдоминантнијој коти у централном Поморављу, откривен је 1997. године и од тада је у жижи јавности, али искључиво као највећи локалитет и утврђење Келта на Балкану, подигнуто у 2. веку пре Христа. Иако археолошки налази говоре да је насеље на Јухору постојало још у Прасрбско доба, те да је самим тим праисторијски град на Великом Ветрену по свом постанку најстарији, чак старији од Троје, Вавилона и других великих србских градова у далекој прошлости, преко тих података се олако прелази и они се занемарују.

Та неоспорна материјална чињеница о постојању живота и града на Великом Ветрену у бакарном добу, најмање око 6 хиљада година пре нове ере, а вероватно и раније, свесно се пренебрегава, прећуткује и затвара у таму заборавља. Очигледно је да се и на овом примеру ради о својеврсном „скраћивању и препакивању србске историје“, и да се величанствена србска повед или паметарница, србска цивилизација и култура не смеју дубље истраживати (као што и нагласи др Ђорђе Јанковић у предговору књиге), нити изучавати дубље од времена Трибала и Келта, то јест у истраживању србске прошлости, не сме се ићи дубоко у србску повед или паметарницу, већ само онолико колико су својевремено назначили Јиречек и Каниц у својим делима. Обојица странци, по задатку, и унапред утврђеној конструкцији, писали су србску „званичну историју“. Нису били наклоњени да о њој говоре објективно, тако да су све археолошке и историјске локалитете углавном приписивали римском периоду.

У томе је предњачио Феликс Каниц, смештајући и најдревније локалитете у Србији, углавном, у еру ромејске (римске) доминације на Балкану. Тако је урадио и кад су у питању Јухор и Велико Поморавље: „На западној обали Мораве уздижу се стрме стране **Јухора, на којима се још виде остаци римских и средњовековних градова** и око којих се плету многе романтичне легенде“⁸ Из тих разлога, али и због опште политичке глобализације и поништавања националне историје, која је увелико на делу, затим присвајање, заборављање и уништавање националних поведи, посебно најстарије - србске, по свој прилици и древни град на Јухору, помињаће се само као келтско утврђење. Тиме се „запечаћује“ права истина о древном јухорском граду, једном од најстаријих насеља Срба на Балкану, али се на тај начин истовремено поништава и значајан део опште историје Срба, најстаријег народа беле расе – од којег се развио данашњи бели човек - европеид.

ЗАШТО СЕ ПРЕЋУТКУЈУ НАЛАЗИ ИЗ БАКАРНОГ ДОБА?

Када је у питању јухорско насеље, односно прасрбски старчевачко-винчански град на врху Великог Ветрена, може се поуздано говорити на основу археолошког материјала пронађеног приликом површинских откопавања земљишта. **У питању је керамика из Прасрбског доба, али и други бројни налази, који се не спомињу и о њима се ћути у археологији. Зашто нису рађена и вертикална откопавања на Јухору?**- питање је на које наслућујемо одговор, јер претпостављамо да стварни разлог лежи управо у сакривању древне србске историје овога краја, јер би се вероватно том приликом стручњаци сусрели са врло непријатним доказима за „званичну“ археологију. **До сада је на Јухору препознат материјал из палеолита, енеолита, бронзаног и гвозденог доба,**

као и из римског периода. Врло је чудно што археолошка наука детаљније не објашњава и не показује транспарентно све налазе из палеолита, бакарног доба, дакле из оригиналне винчанске културе Срба, када је струјао и бујао живот на врху планине Јухор, него археолошки стручњаци одмах почињу да што подробније објашњавају бронзано и гвоздено доба, римски период, средњи век и турско време. Наравно, да нас радује чињеница што је откриће града из келтских времена позитивно одјекнуло у Европи, јер су Сорби, Сорбисци (Скордици или Келти) само једна грана великог србског народног стабла, а што су Илија М. Живанчевић, др Ранка Куић и многи други стручњаци, то и научно доказали у својим истраживањима, о чему ћемо опширније говорити на наредним страницама. Па ипак, не разумемо равнодушност србске археолошке науке према најдревнијим доказима постојања живота на Јухору, планини у срцу Србије и Хелмског (Балканског) полуострва, односно Прве Европе, по речима др Марије Гимбатус. **Шта је сензационалније откриће: насеље на Јухору од пре десет хиљада година или келтска тврђава саграђена око 150 година пре Христа?** Тиме не поричемо значај овог другог открића. Питамо се само шта треба више да радује археолошку науку у Србији: материјални докази о животу на овој планини, стари најмање десет миленијума или они који су стари „тек“ 2150 година, гледано из данашње перспективе, односно времена настанка ове књиге?

ПОЗНАЈУ СЕ И БЕДЕМИ ЈУХОРСКОГ УТВРЂЕЊА

На највишем врху Јухора – Великом Ветрену, живот је струјао још у Прасрбском добу, бакарном периоду- енеолиту што потврђују керамички и други пређутани налази из тог периода. Мало ниже Великог Ветрена, на западној страни Јухора, налази се још један локалитет исте старости код села Секурича. Ова два налазишта упућују на закључак да су и у том праисторијском периоду планина Јухор и њено подножје били насељени, и да су поред ова два локалитета постојала и многа друга праисторијска насеља на овој планини, али целовитија истраживања у том смеру нису обављана. Места: Црквени кладенац, Грујин и Слатина изнад Рашевице, Алексицки клик, такође, потичу из прасрбског доба, старчевачко-винчанске културе, као и локалитети Добра Вода, близу Великог Ветрена, Остриковац, Мајур, Лоћика, а археолошки материјал из бронзаног и гвозденог доба ископава се на многим местима на Јухору и око њега, чиме се потврђује континуитет јединствене јухорске културе.

На Великом Ветрену назире се градски бедем, односно познаје се по конфигурацији терена, али он није откопан, нити дубински истраживан, осим што су радници „Србијашуме“ булдожером нехотице изровали мали део бедема некрополе пре десетак и више година.

Да ли су Срби у Прасрбском добу, пре десет миленијума градили градове? Илија Живанчевић појашњава градски систем градње код Срба, односно Словена: „Код Словена (Срба), код којих је градски систем био необично развијен, град је био опасан оградом или од земље или од коља“./12 То древно србско искуство касније је користио и Цезар. Његов систем *cirpes* — постоји и данас. Латинска реч *cirpes* је настала од србске речи, цепке-цепанице, коље, плот“.(*De bello gall.* VII, 73)./13 Чак и почетком 19. века у борби за ослобођење од Турака, Срби су користили древно искуство својих предака и своје ровове, бедеме и шарампове утврђивали кољем и плотом. **Када би се беден или бедем града на Великом Ветрену истражио у потпуности по дубини,**

сусрели бисмо се, највероватније, са првобитним србским утврђењем, првим најстаријим градом на Јухору. Келти су у време свог престижа, вероватно само искористили ту прастару србску утврду и своје утврђење дозидали и учврстили камењем из непосредне околине, начинивши овај дун још сигурнијим.

ЦЕЛИНЕ ГРАДА НА ВЕТРЕНУ И ОКО ЈУХОРА

Велики Ветрен је једно од највећих келтских утврђења које археологија до сада познаје. То је и локалитет најсложенији по својој структури. На простору од десет-петнаест хектара налазе се утврђена акропола (град), подграђе и гробље. За истраживаче дубље прошлости града на Великом Ветрену, врло је битна констатација да је јухорски локалитет најсложенији по својој хоризонталној структури. Свакако да јесте, и не само по хоризонталној, већ вероватно и по вертикалној равни, али дубинско истраживање, нажалост, још увек није урађено. Вертикална стратиграфија града на Великом Ветрену је још увек велика непознаница. Дубински културни слојеви би свакако открили праву истину о старости овог насеља-града из Прасрбског доба. **И даље се не зна колико културних слојева има на Великом Ветрену. На пример, у Дреновцу, на старчевачко-винчанском локалитету, праисторијској метрополи, наилази се на културне слојеве и на дубини од 7-8 метара. Велики Ветрен, као планински мегаполис из истог времена, вероватно ће нам једнога дана, из своје утробе, пружити нове доказе о аутентичности древне србске културе, цивилизације, прве металургије и индустрије на свету, као што је и светске научнике пријатно изненадио Благодин, село које припада Левчу, али у трстеничком крају.** На овом локалитету нађени су археолошки докази да је пшеница у Србији, односно на Хелму (Старом Балкану) гајена још 10000 година пре нове ере као аутохтона житарица. Археолошка екипа на челу са др Светозаром Станковићем, утврдила је да су се први хлебови правили у Благодину 3000 година пре нове ере, а не у Уру, како се до сада веровало. И зато „Мала Азија никако не може бити колевка култивисаног начина гајења житарица што је сада и археолошки доказано“./14

Истраживања на месту Мали Благодин, у Левчу код Трстеника, открила су и први зидани храм у историји човечанства, који се налази на тргу благодинског праисторијског насеља. Храм је зидан, према процени археолога, 6000 година пре нове ере и имао је пречник 30 метара. У јужном делу благодинског храма пронађене су и две скулптуре богиње „Велике мајке“. Доњи део скулптуре има јако наглашене глутеје са краћим ногама што представља женски принцип - прародитељку, док горњи део скулптуре представља главу јелена, односно мушки принцип, који је на почетку оличавао Сварог, древно србско божанство. Ове фигуре су оставштина неолитског ПраСрбина за будућност, и у тој фигури је садржана сва филозофија људског живљења. На благодинском насељу пронађени су алати, сечива, играчке и дарови у облику накита из Пенсилванијских Алпи, што нам казује да је овај храм у Благодину био велики религијски центар не само за Балкан, већ и за народ целе Старе Европе, који се овде окупљао у одређено доба године. Благодин је био велики град и светилиште, имао је око стотину стамбених објеката, и био је испресецан улицама, које су се сливале ка главном тргу, на коме се налазио најстарији зидани храм (диг) на свету. Највероватније да је у праисторијском Благодину становао виши световни и духовни слој, па тек сада постаје много јасније зашто је др Ранка Куић протумачила реч – Благодин – као „место испод

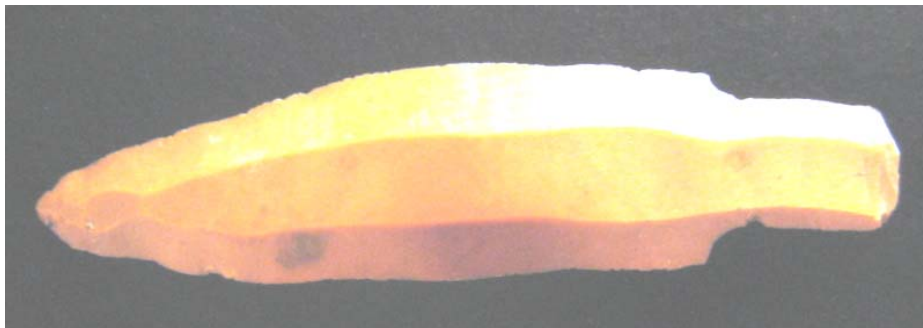
предводникове (вођине) тврђаве“. Наиме, Редакција Научног програма Телевизије Београд замолила је својевремено др Ранку Куић да протумачи називе неких места у Србији, на којима су археолози нашли остатке праисторијских култура. „Замолила сам да ми не кажу шта су пронашли, а ја ћу проучити називе тих места и рећи им шта значе. Тражили су да им објасним управо речи Багрдан, Јухор и Благотин. Рекох, Багрдан представља мноштво чопора коња и људи, Јухор је гранична област са јеленима, а Благотин би требало да се налази испод предводникове тврђаве“, забележила је др Ранка Куић./15 Дакле, на основу реченог, можемо претпоставити да се на највишем врху Јухора – Великом Ветрену, налазила предводникова-вођина тврђава.

Праисторијски град на самом врху - Великом Ветрену заузимао је површину од неколико квадратних километара, и био је заштићен бедемом. Град је имао две капије – источну и западну. На нижим kotaма Великог Ветрена, на терасама, постојала су подграђа, односно мања приградска насеља. У том делу, на више места видљиви су заиста импресивни камени објекти. Истраживачи Великог Ветрена сматрају да су то била светилишта или гробови. У гвозденом добу, које почиње око 1000-800 година пре нове ере, према подели историјских епоха од стране „званичне историје“, град на Јухору је имао јак прстен мањих, али чврстих утврђења у местима: Рашевици, Пајковцу, Беочићу, Поточцу, Бачини, Орашју, Секуричу, Драгошевцу, Обрежу, Бошњану, Маскару... Свако од поменутих, али и непоменутих, мањих утврђења око планине Јухор имало је своја подграђа, о чему сведоче бројни археолошки налази и ручно израђени предмети, почев од времена прастарчевачке и винчанске културе, преко бронзаног и гвозденог доба. **Јухор је у праисторији Срба био врло густо насељен, утврђен и богат рудним и свакојаким другим богатством. Скоро седам хиљада година пре доласка Келта на Јухор, који су овде, према мишљењу „званичне“ историјске науке, стигли у 2. веку пре Христа, већ је постојала и развијала се врло висока србска цивилизација, технички и технолошки најнапреднија у Европи, а трговачки каравани са Јухора су носили товари драгоцености на све стране света: накит, опрему за коње, оружје и оруђе, све то израђивано у бројним радионицама и топионицама метала, око којих су ницала србска насеља, чије трагове налазимо широм Јухора и у његовом подножју.**

НАЈСТАРИЈИ АРХЕОЛОШКИ ЛОКАЛИТЕТИ НА ЈУХОРУ И У ПОДНОЖЈУ ПЛАНИНЕ

Јухор је једна од најзанимљивијих планина централне Србије у археолошком смислу, као што се види, и на њеним падинама, као и подножју, постоје материјални докази о постојању живота од најранијих времена: палеолита, неолита, мезолита, старчевачке, винчанске, бронзане и културе гвозденог доба, преко римских остатака до средњег века. Јухор је сам за себе највеће археолошко насеље, вероватно у целој Србији. На раздаљини од двадесетак километара, налази се на стотину археолошких локалитета из свих историјских периода, исто толико пећина, старих рударских отвора, на десетине утврђења и камених градова и кула, градишта и градина... Нажалост, Јухор још увек није званично и детаљно истражен, већ очигледно само у мањој, и недовољној мери. Надаље у овом тексту, описаћемо најстарије археолошке локалитете који на директан начин сведоче о старости јухорске културе, древној цивилизацији Срба Мораваца, о почецима и развоју, најпре „камене индустрије“, потом металургије, привреде и уметности у моравском коридору, где је цветала култура истовремено када и у

Лепенском виру, Старчеву, Винчи, Бањици... У Средњем Поморављу, односно у Параћинско-јагодинској котлини, до сада су откривена три велика праисторијска локалитета – „праисторијски мегаполиси“, како их археолози називају: у Супској код Ћуприје, Параћину и у Дреновцу. Сви ови локалитети се налазе на десној обали Велике Мораве, у равници, **само је јухорски град на Великом Ветрену, лева обала Мораве, био једина планинска праисторијска метропола у овом крају, и у то доба.** Следи опис јухорских и подјухорских локалитета: **Својново:** Палеолитско насеље код данашњег Својнова, налазило се у потолини и заветрини код ушћа Мениног и Црквеног потока, а у самом центру села, код данашњег дома културе, некада задружни дом, **ископана су сечива из млађег каменог доба, што говори да је у праисторији баш у центру данашњег насеља било праисторијско насеље јухорских Срба. Испод села Својнова, на обали Мораве, археолози су пронашли предмет из праисторије – дуго, танко, неретуширано сечиво из периода енеолита./16**

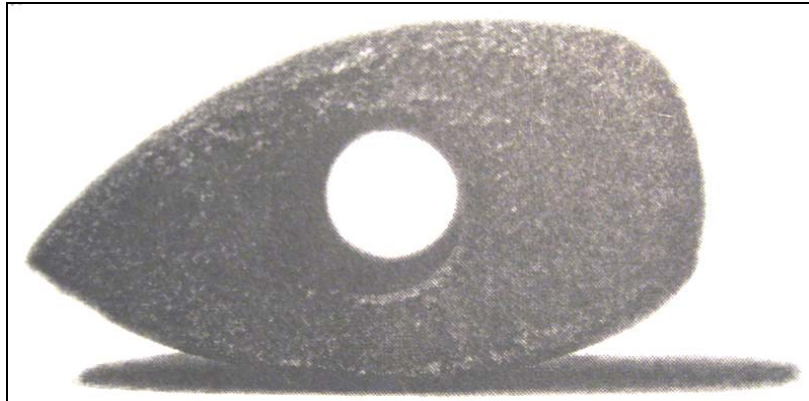

Камени нож праисторијских Мораваца, пронађен крај Мораве, испод села Својнова, које је најближе врху Великом Ветрену (Јагодински музеј)

Посебно је занимљиво дуго сечиво од окресаног камена са усадником за дршку, такође, из периода енеолита. Сличне камене алатке из истог периода пронађене су и на локалитетима: **Добра Вода, близу Великог Ветрена, код Остриковца, Мајура, Лоћике, односно и на источној и на западној страни јухорске подгорине.** Музеј у Јагодини располаже са 357 инвентарисаних и неколико стотина неинвентарисаних предмета из енеолита.

Рашевица – локалитет Црквени кладенац: На основу камене секире пронађене код Црквеног кладенца у пределу Саставци, испод Јухора, сигурно се може говорити о постојању насеља из каменог доба. **Ова камена секира-бат је изузетно fine обраде из периода „праисторијске камене индустрије“ на Јухору.** Западно од овог локалитета и Јухора, у регији Левач пронађено је још неколико сличних секира за лов, које се могу видети у јагодинском музеју.

Локалитет Грујин: На левој обали Великог потока, у пределу који се зове Грујин, у близини каменог мајдана, **Добривоје Јовановић Добрица је, пронашао камену секиру, истога облика и исте финоће у обради, као на слици.** Камен је изузетне тврдоће, попут онога из оближњег мајдана, зеленкасте боје-камишаст. Нажалост овај локалитет није званично ни регистрован, иако за то постоје јаки археолошки разлози. Наиме, на истом локалитету, горе поменути Добривоје Јовановић, је пронашао и секиру од **бронзе/месинга, изузетне вредности и високе уметничке обраде, која је после чишћења добила сјај и жуту боју, јединствен праисторијски предмет.**

Изглед камене секире са локалитета Црквени кладенац, изнад села Рашевице, под Јухором (приватно власништво). Сличну камену секиру-бат пронашао је и Добривоје Јовановић у пределу Грујин

Рашевица – Слатина: У Слатинској мали пронађен је и керамички ћуп из неолита, што нас наводи на закључак да је на овој локацији постојала присторијска некропола, а поред ње и насеље - акропола. Насеље Слатина имало је невероватно дуг континуитет насељености - све до прве половине 19. века. На тој јужној страни Слатинске мале, изнад извора сумпоровите воде – Слатине, последњи становници су сишли мало ближе Рашевици тек почетком 20. века. Локалитет Слатина припада неолиту – старчевачкој култури и на том потесу су пронађени и други предмети из тог периода, али и из гвозденог доба, сазнајемо од Радована Петровића и Соње Перић, археолога Завичајног музеја у Јагодина. **Можемо са сигурношћу тврдити да је Слатина једно од најстаријих насеља у долини Велике Мораве, поред града на Великом Ветрену, али и Србије, и њена старост се може равнати са праисторијским мегаполисима на локалитетима у Дреновцу, Параћину и Супској.** Само стотинак метара ниже Слатине налази се савремено рашевичко гробље, што на још један начин доказује континуитет насеља Слатинске мале, сада у саставу села Рашевице. Овде су сахрањивани Срби Моравци из каменог доба, а сахрањују се и данас.

Рашевица – Симонкицка мала: На десној обали Рашевичког потока, у Симонкичкој мали, шездесетих година прошлог века случајним откопавањем пронађено је више керамичких ћупова, мање величине, а они су се могли откопати и у обали поред потока, и у њима су се налазиле нагореле кости, сведочи Добривоје Јовановић Добрица. И ова некропола је удаљена од данашњег сеоског гробља једва стотинак метара, што опет наводи на закључак да је на том потесу постојала велика праисторијска некропола, а према њеној величини, и велико праисторијско насеље – мегаполис на левој обали Велике Мораве–територија данашњег села Рашевице. Према материјалним налазима које поседује музеј из Јагодине, овај локалитет припада добу тзв. Бронзане културе, рекли су нам кустоси јагодинског музеја Радован Петровић и Соња Перић.

Рашевица–Мацин поток: Мацин поток је наставак истог водотока - Рашевичког потока, и налази се источно од села, где је својевремено пронађена праисторијска урна. Због природних погодности које тај терен има, сматра се да је овде постојало

равничарско насеље у праисторији. Таква насеља имала су обично око 50 кућа и близу 200 становника.

Параћинска културна група: Све поменуте некрополе су лоциране на речним терасама и припадају такозваним некрополама равних поља са урнама, односно некрополама бронзаног доба. Њихова карактеристика је да немају изнад урни никаква обележја, а урне су груписане највероватније по родовској припадности. У науци је позната Параћинска културна група бронзаног доба и она захвата средњи ток Велике Мораве, доњи ток Јужне Мораве, а на истоку иде до Зајечара. На западу представља србску варијанту такозване Ватинске културе. „Веома значајан, међутим, је начин сахрањивања у овим некрополама: у питању су гробови са урнама, где су спаљени остаци покојника били стављани у судове, урне, заједно са низом других дарова: мањих судова, делом и металних предмета, углавном накита. Такође су судови стављани и поред урни. Што се пак тиче археолошког материјала, треба посебно истаћи, да керамика Параћинске групе, показује, такође, извесне веома занимљиве одлике; судови са једном дршком са дугмастим испупчењем, која прелазе преко самог обода, непосредни су наставак појава познатој у слатинској групи. Судови са две дршке које прелазе обод, некада са таквим испупчењима, представљају, такође, једну од најтипичнијих појава у југоисточној Европи током бронзаног доба“./17

Насеље Рашевица: Да је ово данашње подјухорско насеље брујало од живота и у време палеолита и неолита сведоче налази материјалне културе у дворишту Драшка Лукића, Стојана Вулкиног и Н. Симића. Најчешће се ради о налазима (керамици) из периода винчанске културе, потврдили су нам већ помињани кустоси јагодинског музеја. У дворишту Томислава Стефановића пронађена је камена секира из неолита, а на истом локалитету, је пронађена и керамика из металног доба, што на још један директан начин сведочи о развијеној праисторијској култури на планини Јухор и у њеном подножју. Према сведочењу археолога аматера Томислава Стефановића, у дворишту Н. С., приликом копања фундамента пронађене су антропоморфне фигурине са пренаглашеним женским атрибутима. Нажалост, незнањем једног укућанина, фигуре су уништене. Без обзира на ову околност, **предмети који су ту пронађени, као и они дуж обале старог корита Велике Мораве, говоре у прилог томе да је и овде у палеолиту постојало велико насеље, на левој обали Велике Мораве, које се пружало 2-3 километра по дужини, у правцу север-југ. Цео тај простор из дубоке праисторије је и данас насељен (Доња мала-Топољак) и преко њега иде један од главних путева у селу, а некада и главни народни пут дуж леве обале Велике Мораве.**

Трибалске гривне типа Јухор – јединствене у свету: „Гривне типа Јухор, начином којим су израђене, димензијама и иконографијом заиста су јединствене у свету и сврставају се у најзначајније предмете бронзаног и гвозденог доба“, тврди Живојин Андрејић./18 **Шакасте гривне типа Јухор налажене су и у самом древном граду на Јухору, у Бачини, јужно од ове планине, у Секуричу, западно од Јухора (шест ливених гривни), и једна ливена гривна у Ћуприји. Пронађено је укупно 52 гривне типа Јухор, које су увек богато украшене, што их сврстава у посебан етно-културни круг“.** „Појава орнамената на керамици Поморавља и на шакастим гривнама и појасевима се може довести у везу са Басараби културом. Ова керамика је изнедрила културу керамике типа Љуљаци – Рача, којој припадају и налази типа Мраморац, а реч је "о посебном етно-културном кругу". Дакле, реч је о Трибалима...

Орнаменти на гривни типа Јухор. Прве шакасте гривне пронађене су у старом граду на Великом Ветрену. Пронашао их је један мештанин села Бачине и показао Феликсу Каницу

Трибали су врло блиски и Дарданцима. Најкарактеристичнији тип керамике Трибала завршних фаза гвозденог доба биле би шоље са тролисном основом. Сви орнаментални елементи са керамике гвозденог доба Поморавља, који су трибалски, налазе се и на шакастим гривнама“./19 „Посебно занимљиву врсту налаза представљају, међутим, гривне са проширеним завршецима, тзв. шакасте гривне, богато украшене геометријским орнаментима а изведене у техници ливења чија се распрострањеност углавном концентрише око планине Јухора и у Доњем Поморављу. Све ово упућује на чињеницу да је Поморавље имало своје локалне радионице за израду металних предмета од којих неки, као гривне јухорског типа, представљају локалну форму златарске вештине у тим крајевима“./20

Рашевица–локалитет Металиште: Археолози су га сврстали у гвоздено доба (око 1000 година п.н.е.), мада ни овај локалитет није озбиљно проучен, нити истражен, јер постоје индиције да су и овде рударство

и металургија били развијени већ у седмом миленијуму пре нове ере. Сам назив локалитета – Металиште - потиче од речи- метал, па се сматра да је поред гвожђа, и овде присутна руда бакра, пре свега на северној страни ове планинске косе, коју Рашевчани зову „средња коса“, која се са севера спушта у Велики поток. **На основу случајних налаза из неколико гробова, бакарних новчића и другог керамичког материјала, верује се да је на коси Металиште постојао и рудник, вероватно и топионица, као и рударско насеље. По доласку Римљана, Металиште се и даље користило као рудник, а можда и као мања ковница новца.** О томе нам на неки начин сугерира Станоје Мијатовић у делу „Темнић...“/21 Мијатовић пише да се у близини велике цркве Светога Петра и Павла у Рашевици, „находи“ ковани новац – „костадинке“, у великом броју. А поменута црква је била лоцирана на северној страни брда Металиште, близу старчевачко-винчанског насеља Слатине. Претпостављамо да је овде по древној традицији била и ковница. **Истраживач из Левча Мирослав Симић спомиње и „руднике цара Константина“.** То нам говори да је Јухор и у првим вековима Христове ере, па и у четвртом веку, био рударски центар, потом и за време цара Душана, све до кнеза Лазара, јер код Каница налазимо легенду која говори да је **Кнез Лазар обилазио руднике на Јухору.** У доба турске владавине Србијом, рудници на Јухору, па и на Металишту, су забатаљени.

Ан (Хан): Локалитет се налази испод села Поточца, југоисточно, према Својнову, с обе стране пута Јагодина – Варварин, и на њему су власници имања ископавали археолошки материјал из периода неолита, односно винчанске културе. Локалитет је само рекогносциран, али обимнији археолошки радови нису извођени. Ти налази материјалне културе древних Мораваца по својој старости пореде се са налазима из Дреновца, Параћина и Супске. Међутим, на локалитету Ан или Хан ископавани су и предмети из времена тзв. трибалске – србаљске - културе.

Момчилов град: Налази се на десној страни Великог потока, који извире у Јухору, западно изнад села Поточца, на узвишењу данас познатом као Градиште, а археолози га убрајају у рано византијска, односно касноантичка утврђења. Међутим, на истом локалитету, стручњаци из параћинског музеја су 1982. године пронашли и предмете из гвозденог и бронзаног доба, као и трагове шљаке, која сугерира да се ту налазила и топионица метала. Градско насеље – Градиште је по свој прилици било врло важно утврђење у прстену утврда око старог града на Јухору још из Прасрбског доба. У параћинском музеја са овог локалитета и налазишта Ан, у поставци се налазе керамичке посуде, као и метални предмети: копче, гривне, украсне алке... **Као новинару, који је 1982. године обишао локалитет и интересовао се за откопавање Момчиловог града изнад Поточца, остала ми је у сећању реченица главног археолога Марина Брмболића: „Ми овај локалитет смештамо у рановизантијско доба, ал не знам шта ћемо са нађеним материјалом из гвозденог доба“./22** Искрено признање археолога, који није хтео да прећути истину.

Бачина: Село се налази на месту праисторијског насеља, на коме се налазе предмети из неолита и бронзаног доба.

Ђерђелин: Топоним Ђерђелин код Бачине је вишеструко интересантан. Пре свега као један од највећих праисторијских градова у горњем току Велике Мораве, под Јухором, а по свој прилици сазидан је пре Тројанског рата од стране Теменића, једне гране Јераклида, односно Срба Макеридовића или цара Србона. О томе опширније пишемо у посебном поглављу овог дела, а сада само да додамо да се у близини Ђерђелина налази и праисторијска некропола из неолита и локалитет из бронзаног доба.

Остриковац-Ђула: Село Остриковац се налази на источној страни Јухора близу брда Гиље код Јагодине, а данас припада општини Ћуприја.

Локалитет Ђула је вишеслојно насеље из периода енеолита-бакарног доба, а на основу пронађених артефаката дефинисана је културна група Остриковац из млађег бакарног доба. То нас уверава да се слободно може говорити и званично о посебности праисторијске Јухорске културе. Наравно археолози у овом периоду не проналазе овде србску културу и цивилизацију, већ је то култура без националног идентитета. Србско име се нигде званично не спомиње, кажу савремени археолози. О томе ћемо опширно говорити у закључку ове књиге.

Мајур: Село на североисточној страни Јухора, близу Јагодине, у чијем атару је пронађено више двоухих пехара из раног бронзаног доба. И ови налази говоре о посебности - Јухорске културе и цивилизације.

Сарина међа: Испод Ђурђевог брда, последњег обронка планине Јухор, на јужној страни града Јагодине, према Ћупријском путу, налази се локалитет Сарина међа. Ту је 5500 година пре нове ере постојало насеље. Тај период „званична наука“ назива старчевачко-винчанском културом, а историчари Аутохтонистичке школе – Прасрбским добом. **Да су становници насеља Сарина међа били Срби-Сарби, сугерира нам и коренска морфема – сар, која се налази и у називу етнонима: Сарби, Сарбини, Сарбати, Сарбани... А сви се односе на србски национални идентитет. А језик, као што знамо, боље памти од археологије. И тадашње србско људство насеља Сарина међа познавало је метал - мед или бакар, а на овом локалитету су пронађени и амбари пуни пшенице, у угљенисаном стању. Та чињеница нам сугерира закључак да је пшеница аутохтона врста из праисторије Срба.**

БАКАРНО ДОБА - ЈУХОР И РИЗНИЦЕ ДРАГОЦЕНОСТИ

Најновија археолошка истраживања у Србији, донела су изненађујуће резултате и променила досадашње убеђење научника да стари Винчанци нису познавали бакар. Сада је доказано да су Винчанци пре 8000 година старе ере већ увелико копали и прерађивали руду бакра, издвајали минерале и развили прву металургију на свету. Тај период се зове – Бакарно доба. И угледни стручњак Драган Јацановић потврђује „**да је Винчанска култура од својих почетака познавала тајну металургије и да је Винча – дефинитивно прва метална култура Европе, а можда и света**“.

Дакле, прво рударење и прва употреба овог метала започета је у Србији, односно тамо где се и зачала прва цивилизација. Проналазак бакра је представљао прекретницу у развоју људске заједнице на Планети, када, после каменог, почиње период металног доба и специјализованих мајстора и радионица: рудара, ковача, металурга... Бакарно доба траје од 8000 година до 2000 година пре Христа. Срби су бакар првобитно називали – мед или мјед. То је именица женског рода. Од ње је изведен народни назив (етноним) за Србе - Меди, праисторијске Србе из периода бакарног доба, затим од овог метала потиче име државе - Медије и на крају назив великог светског србског царства познатог као - Медско царство.

Изворни србски назив – мед – за бакар задржао се све до прве половине 20. века. Професор Борислав Тодоровић (1846-1925) је у свом уџбенику „Основи хемије – извод из Роксојевог хемије“ користио овај израз за бакар, упркос негативној рецензији Симе Лозанића, чија се главна примедба састојала у томе да је реч за бакар – мед - исувише „посрбљен“ назив./23

Уместо тога уводи се реч бакар, турског порекла, и тада вероватно назив бакар, по Лозанићу, није био исувише „потурчењачки“. Нажалост, реч бакар се код Срба одомаћила, иако Руси, Бугари и други сродни народи и даље говоре – мјед (мед) за бакар. Слична се ситуација догодила и са србским називом за метал – туч, који је захваљујући Лозанићу и епигонима, преименован у – олово.

„Србија је у науци већ призната као простор где се јавља прво рударство и прва металургија на свету – каже др Драгана Андоновић. – Међутим, најновија истраживања донела су изненађујуће доказе да архео-рудари и металурзи припадају Винчанској култури, за коју се веровало да припада млађем каменом добу у коме је метал био непознат. **Открића бакарних предмета, рудника и топионица широм Србије мењају ту слику**“. Застарелу и погрешну теорију да Винчанци нису познавали метал, оповргао је и Борислав Јовановић, који је пронашао огроман рударски центар на Рудној глави код Мајданпека, што је одјекнуло широм светске стручне јавности. Сензационално откриће нашег научника верификовао је и један од највећих научних ауторитета света у овој грани науке, Колин Ренфру, који је потврдио да су старе теорије о почецима металног доба погрешне.

Рударски центар и топионице исте старости пронађене су и на планини Рудник, западно од Јухора, као и широм Србије. **Та велика метална револуција, истовремено се проширила и на земљу и народ Мораве, односно и на Јухору, као планини са рудама племенитог метала. Рудари тога доба најпре су копали узана окна широка до 3 метра, а потом су у дубини, идући за рудом, отварали и читаве галерије под земљом.** У то доба. Меди у Србији су први на свету припитомили говеда, којима су транспортовали руду до топионица. Први пијучи су били тврди јеленски рогови, а

батови су им били од камених облутака везаних за конопац, којима су ударили руду и тако је мрвили.

„На основу налаза у топионици у Беловодама установили смо да су они чак знали да мешају различите руде, како би добили метале одређеног квалитета. Они су препознавали чак четири врсте минерала које садржи бакар. На таквом технолошком нивоу морали су да постоје и неки мерни систем и начин бележења, као и транспорт до тржишта“, објашњава др Драгана Антоновић./ 24 „Да је прва металургија створена управо на овим данашњим просторима, сведоче и најновија открића археолога Душана Шљивара и Јулке Кузмановић који су 2004. године на налазишту Винчанске културе Плочник код Прокупља утврдили да пронађено бакарно длето потиче из времена од 5.000 година пре нове ере, а 2008. године су открили бакарну секиру старости 5.500 година пре нове ере. Такође, у лето 2009. године на археолошком локалитету Беловоде код Петровца на Млави откривени су трагови прераде руде бакра, а докторант Универзитета у Лондону, Миљана Радивојевић, урадила је докторат и одбранила га, у ком је описано испитивање праисторијске шљаке, доказавши да се заиста ради о првој металургији на свету из времена од 5.300. године пре нове ере, те да анализа самог бакра доказује да руда бакра, од које су предмети прављени, потиче из оближњег места Ждрело и из Рудне Главе, као и да је претходно поменуто длето израђено управо од овог бакра. **Чак је и „BBC History Magazine“ овај рад прогласио научним доказом да се прва индустријска револуција заиста догодила на Балкану (Хелму) пре више од 7.000 година. До сада се мислило да је прва руда бакра вађена на подручју Блиског Истока где постоји доказ да је то рађено пре 4.200 година.**“/25 Дакле, рудари у Србији, па свакако и јухорски рудари, отпочели су рударење много раније него што се до сада веровало. За руду бакра знали су још у осмом миленијуму пре нове ере, јер већ у шестом миленијуму увелико цвета металургија у Србији и на Јухору. Топионице метала као и насеља рудара и становника су биле удаљене од рудника, чија се тајна строго чувала. За њу су знали само малобројни, најужи круг учесника. Ти бакарни предмети су били најлуксузнија роба тога доба. Археолози су и на самом Јухору налазили оставе или скривнице, односно јаме у којима су на скровитом месту закопавани предмети од бакра, злата, сребра и других метала. Такође су откривене и оставе из средине четвртог миленијума п.н.е. Ту су се налазили предмети налик бакарним секирама, без трагова употребе. То је период винчанске културе, када је територија Србије, а са њом и Јухор, постала металуршки центар и колевка металургије и металуршке прерађивачке индустрије. Ти бакарни предмети извозили су се широм Европе и Старог света, и били су највећа драгоценост тога доба. Тајна скровишта бакарних предмета садрже материјал тежак од неколико десетина килограма до преко једне тоне бакарних предмета, драгоцене вредности. Оваква складишта из бакарног доба обично се ископавају дуж главних саобраћајница у коридору Велика Морава-Вардар-Егеј.

Древни Срби бакар су називали – мед, а у најстаријој историји србског етноса у поддунавској Србији најпознатији велики народ звао се Меди, Медијанци, Мадијанци, Међани, да би их у позније доба, посебно у римском периоду околни народи прозвали и Мезима. Меде (Међане) помиње и Хомер у „Илијади“, а у Старом завету –су познати као Мадијанци. Чак и у време Христовог рођења, као и у првим вековима нове ере, територију Србије, народи са Блиског истока и из Египта звали су - Медија. **Идентитет древних Меда је доказан у историјским изворима. Меди су Срби, о чему ћемо**

опширније говорити у поглављу о етничкој припадности народа са Јухора и у долини Велике Мораве.

О постојању рудника бакра на Јухору, али и других племенитих метала, сведоче топоними као што су Бакарни кладенац и Платински поток, односно Платинска страна. Бакарни кладенац се налази на самом хрбату планине, северно од Великог Ветрена, поред пута који спаја Ветрен, преко Мајура са Јагодином. Име кладенцу остало је од именице бакар, односно од близине рудокопа бакарне руде. Вода са овог источника је жућкасте боје. **Рудиште бакра је затворено вероватно после владавине куће Лазаревића, који су овде имали своје руднике и топионице, а сам кнез Лазар је радо обилазио овај рударско-топионичарски центар Моравске Србије, сазнајемо и од Феликса Каница.**

Још један хидроним – Платински поток и микротопоним – Платинска страна уверавају нас да су се на Јухору у прошлости копале руде племенитих метала. Ако је ту било платине, сигурно је било и руде злата, која иде заједно са бакром и платином. У то нас уверавају и рудници бакра у Бору и Мајданпеку. **Платина је чист метал, тврђи од злата и најчешће се налази у рудиштима са златном жицом. Нажалост ови локалитети нису истраживани, самим тим ни евентуални налази нису публиковани. Данас се сигурно зна, да на Јухору постоји још најмање три рудишта бакра, од тога два у близини села Рашевице, а једно на Јухору (већ помињани Бакарни кладенац).**

Оставе из бакарног доба, које се налазе на линији Велика Морава-Вардар-Егеј, на главном србском коридору у праисторији, закопаване су као у журби, сматрају стручњаци, и пуне су бакарних драгоцености. Али постоје и другачија објашњења. У време процвата индустрије драгоцених метала у античкој Србији, истовремено почињу и припрема за освајање света. Најразвијенији србски народ Меди, крећу у нове походе преко евроазијског континента. На свом дугом путу заустављају се на погодним територијама и ту оснивају своје насеобине и државе.

Будући да су били технолошки најразвијенији, врло лако покоравали тамошње становништво. **Ариј Србинда, вођа првих Меда односно Срба, одводи велики део свога народа у Индију. Истовремено у тој сеоби, поред оружја и драгоцености, медски Арији са собом воде и сточни мал, односно припитомљене животиње, пре свега краву, која потом у Индији постаје света животиња. Драгоцености које нису могли да понесу, закопавали су у оставе. Али истовремено почињу и међусобне борбе за присвајање тих драгоцености, које су поделиле исти народ на произвођаче и отимаче. Што је остало и до дана данашњег. Заправо велики светски ратови почињу онда када се јављају драгоцени метали. Били су то ратови за тајну прераде метала и израду драгоцених производа од њих, за богатство, као например србско-србски Тројански рат, или много ранији србски братоубилачки рат између народа Пандава и Каура у Индији, описан у највећем спеву на свету „Махабхарат“. (И Турци су знали за ово приасторијско име Срба, и називали су их - каурима или ђаурима).**

На основу свега реченог, закључујемо да је култура Бакарног доба прва у историји човечанства направила модерну поделу рада, развила је рударство и металургију, уметност, уметничке предмете (артефакта), припитомљавала животиње (сточарство) и развијала пољопривреду.

Самим тим и Јухор је у то време, као што материјални налази и доказују, био изузетно развијен рударско-металуршки центар, са рудницима, топионицама, ковницама, филигрантским радионицама и насељима. То потврђују и богате оставе са Јухора. По народној легенди, ни десет пари волова не може да повуче сав драгоцен терет из оставе код Мајура.

Приче о малим људима, у бајкама познатим као патуљци, и данас постоје у народу јухорске подгорине. Бајка о Снежани и седам патуљака, можда је само алегорија на седам малих рудара који су радили за своју белу краљицу. Били су верни, радни и мистериозни. Да би ондашњи рудар ушао у прве рудокопе ширине од 1-3 метра морао је да буде маленог раста, чврст, отпоран и јак. И као такав био је цењен и уважаван у вишем и богатијем сталежу друштва. А тајанствен је зато што је морао да чува највећу тајну тога доба – где се налази рудокоп.

Тврђаву на Јухору, према званичној верзији која годинама кружи у средствима јавног информисања, открио је, наводно, један - лисац. Бежећи испред ловаца, завукао се у неку јазбину, а кад су га гониоци открили он је седео и држао неки предмет у зубима. Због тога су локалитет прозвали - „Лисичјим градом“. Ако оставимо по страни овај бајковити приказ, каквог нема ни код Браће Грим, а ни код Андерсена, открићемо једну горку истину: град на Јухору може да се зове и келтски, ако треба и марсовски, па чак и „лисичји“, само не може да буде – србски град.

На србској земљи, колевци Срба и Прве Европе, на земљи прве металургије и индустрије, на извору савремене писмености (винчанска србица и параћински праисторијски глинени буквар), по „званичној историји“ која се још увек предаје на свим катедрима, сви су живели пре Срба, и постојећи, чак и непостојећи народи, само, наводно није било Срба. Они су дошли „тек 612. године“ Христове ере, у време цара Ираклија, у великој словенској маси, и без јасног етничког идентитета... Ако је и од „академика“- много је!

ПЕЋИНЕ НА ЈУХОРУ И ОКО ЊЕГА

Према народном предању на планини Јухор има преко стотину пећина, а у многима се, кажу легенде, крије баснословно благо. Једну такву причу о калуђерима из манастира Светог Николе код Својнова, који су се, бежећи пред Турцима, сакрили у некој пећини и више никада нису из ње изашли, чули смо од игумана пре тридесет пет година. Неке пећине су, уствари, стара рударска окна, а налазе се и са источне и са западне стране Јухора. Више их има са источне стране ове планине. А постоји могућност да су тунели под Јухором повезани и да постоји више подземних улаза и излаза на овој планини. То још увек нико није испитивао. Бар не у скорије време.

Када је реч о пећинама, треба истаћи и Јошину пећину, која се налази 10 километара западно од Јагодине, у којој је пронађена људска лобања стара 35.000 година. Дакле, прве људске насеобине, прва станишта у околини Јагодине и Јухора постојала су и пре 35 миленијума. О томе се у научним круговима „званичне историје“ ћути. Лобања и место где је пронађена нису довољно проучени, јер је седамдесетих година 20. века пећина разрушена и претворена у каменолом. Тај проналазак се прећуткује, јер вероватно збуњује археологе, пошто се такви и слични налази, стари 35.000 година, не уклапају у њихове научне назоре и видике. А за „званичну“ археологију, чак ни у

средњем каменом добу (8.000-6.000 година пне.) не постоји ни једно људско насеље у околини Јагодине.

Онда не треба да чуди што јухорско насеље на Великом Ветрену археолози не убрајају у најстарија насеља тзв. старијег каменог, па чак ни млађег каменог доба!

Циновски камени блокови са једног платоа на Јухору су вулканског порекла, као што је и сама планина. Мегалити су сложени тако да чине вештачки изграђену пећину. Врло је занимљиво питање: ко би могао да ређа ове мегалите, зашто и када? Да ли су те пећине зидали Сорби (Сорбисци-Келти) или давно пре њих медски Срби – Моравци? Оваква места, по свој прилици, су имала култни карактер, па зато не заборавимо да су и свештеници Бога Бела (Нино Белић) или првога Бога Бака, имали, такође, своја светилишта на Јухору, у којима су преносили тајна и света знања изабраним наследницима-жрецима. Цар Нино Белић проглашен је за првог Белог Бога или Бога Бака, а Бакови свештеници су око 2.000 година пре нове ере подигли диг првом Белом Богу у пределу Белољев на Јухору. Ако је то култно место постојало у једном мањем насељу испод Великог Ветрена, сигурно је постојао још један главни диг или жртвеник за религиозне потребе господара Великог Ветрена. Такође, и свештеници Бога Митре, чији идоли су нађени на више места у Поморављу, су приносили бика (бака) на жртву. Па зар и дрвиди (а не друиди) под светим србским дрветом (отуд и име - дрвиди) – храстом, нису приносили на жртву по два бела вола без белеге, посебно у време сечења златне гране, на дан пролећног и летњег солстиција. Сорбисци - Сорби (Скордисци или Келти) су, уистину, само једна велика грана величанственог стабла србског народа.

У праисторијским пећинама, испод мегалита, могле су бити и опсерваторије. А у једној сличној пећини је и сам Сорбеј (Орфеј-на грчком), краљ Рашана у пределу реке Ибар (данашња Марица), највећи песник, мистик и филозоф Старог света, држао своја филозофска, мистична и песничка предавања и вршио религиозне обреде. Пећине су у Прасрбско доба служиле и као посебне затворене школе за најученије и најпосвећеније људе тога времена. Такође, сматрамо да су у таквим пећинама могле бити и алхемијске лабораторије, где су зналци – вештци (вест- на старосрбском је – знање), то јест научници тога доба, експериментисали са бакром и другим племенитим металима и легурама. Дакле, нема конкретних доказа да би пећине саграђене од вулканских мегалита на Јухору могле да се припишу само Келтима или искључиво као њихова култна места. То, ипак, остаје отворено питање за науку, а свако намерно потенцирање би само штетило археолошкој и науци уопште.

ТОПЕНИМИЈА ЈУХОРА И ОКОЛИНЕ СА САНСКРИТСКОМ КОРЕНСКОМ ОСНОВОМ

О дубокој древности цивилизације која је живела на Јухору, у Поморављу, Темнићу, Белици и Левчу, као саставним деловима Дунавског басена цивилизације, сведоче и бројни топоними из овог краја, који имају санскритску коренску основу, морфему, и етимолошко значење. О тој сродности србског и санскритског језика, Весна Пешић, историограф и публициста, каже:

„Досадашња истраживања указују на везу санскрита и језика античких Срба, а један од водећих проучавалаца ведске цивилизације, Емил Бирнуф, у свом Есеју о ведама сматра да су певачима који су ове химне донели на индијске просторе претходили други, старији певачи, њихови преци, који су дошли из Бактријане и Хирканије

(подручје Каспијског језера и Кавказа). Своје ставове Бирнуф темељи на основама назива сродства у санскритском језику за које се сматра да су настали у много ранијем времену и подручју.

Други значајан истраживач Веда, Валтер Вист, сматра да је језик Рг-ведских химни донео у Индију владар и војсковођа Србинда, предводећи свој народ Серби (Серби). Са народом по имену Серби, Сери, Серей, који је извршио инвазију на Индију, Вист повезује топониме који су настали од корена Срб (Срб) а који се могу наћи од Индије до Азијске и Европске Сарматије.

Адолф Пикте, такође, сматра да је у време које је претходило било каквом историјском сведочанству, једна раса живела у првобитној колевци, али да је разлаз био остварен већ 2000 година пре Христа када се ова раса простирала од крајњих граница западне Европе па све до Индије, формирајући низ народа исте крви, који се више нису препознавали као браћа, а нису се више ни разумевали. Међутим, корен свих индоевропских језика неизоставно води ка једном почетном језику, па према томе и праисторијском народу“, пише Весна Пешић/ 26 и наставља: Најстарији писани траг о Србима налазимо у светим књигама Ведама. У Рг веди, у осмој химни (РВ 8. 32. 2) помињу се лична имена Србинда и КуСурбинда, али у овим књигама налазимо и име **Србх**, као и мноштво других речи, србофоног порекла и значења, а посебно у географским називима места у Индији, пописаних у „Географском атласу Индије“, који су сачинили британски научници. Називи места србског порекла и србофоног изговора су: Срба, Сорбана, Србанија, Морава, Тимок, Млава, Рамна гора, Ковиље, Мала бара, Бела зора, Град, Кос, Царево, Драва, Србистан, Котор, Србељ, Прамен, Сеја, Борје, Чарнигор, Лугоња, Лакат, Сивоња... И на хиљаде других сличних или истоветних речи. У Индији је у прастаро доба постојала посебна област – **Сербика**, која је обухватала Србе Аријевце и њихове западне суседе. Винчанско писмо-Србица и прасрбски рашко-пелашки језик пренесени су из Дунавског басена србске цивилизације у Индију.

За тај првотни србски језик швајцарски палоллингвиста Адолф Пикте још тврди: „језик тог народа био је основа за многе језике који су из њега настали“, односно „први аријевски језик уствари је језик мајка“.

„Санскритски језик који се у данашњој науци сматра мајком језика је „језик брат“ србском језику“ – каже лингвиста Слободан Филиповић. Павле Шафарик и Александар Белић, два највећа филолога свога доба, језик тих Срба Аријаца зову – прасрбски језик.

Зато ћемо помоћу тог прасрбског језика објаснити затамњена значења неколико данашњих најважнијих топонима на Јухору и у његовом подножју. Тиме желимо да и на лингвистичко-историјској равни утемељимо тезу да јухорски прасрбски град потиче од најстаријих времена и да је по свом настанку старији од најзначајнијих србских градова у праисторији, на пример – Троје и Вавилона, али и од Рима, Лондона, Виене (Беча), Венеције и многих других градова које су подигли Срби.

Ахорн=Јахорн=Јухорн=Јухор: Ова планина је добила име по дрвету – ахорн, како се на старосрбском – србаљском језику звао данашњи - јавор. На Јухору и сада постоји једна страна која се зове Јаворница, због преовлађујућег дрвета. Србаљски (трибалски) израз – ахорн – временом је еволуирао у - јавор, а према моделу промена, односно деривацији коју смо дали на почетку овог пасуса.

Вретхре=Ветрен: Јухор се у народној традицији овога краја сматра змајевитом планином. Један његов врх и данас носи име – Змајевица.

И Ветрен (Велики и Мали) носи име змајског чудовишта из древне митологије Срба на индијском потконтиненту. Вретхре је био огроман змај кога је могао да победи само бог Индра, и та победа му се убраја у највеће подвиге старосрбске илити ведске цивилизације. По расељавању Срба из Индије, које је по неким научницима трајало више од хиљаду и по година, вративши се у најстарију постојбину, односно колевку прадедова, србски народ је донео и називе из индијског завичаја. Град на Великом Ветрену се налази, симболично речено, на Великом Змају.

И у србској новијој митологији велики број србских јунака потиче од змаја и мајке виле: Змај од Ноћаја, Змај Огњени Вук, Змај од Мачве, Реља Крилатица, Милош Обилић кога је породила вила Јања, а сам Обилић је носио знак змаја на шлему. Деспот Стеван Лазаревић је био на челу полутајне витешке организације „Црвени змај“, за одбрану од Турака. Топонима са основом змај на србском тлу има превише да бисмо их набрајали.

Главаца=Главица: На Јухору постоји врх Оштра Главица, а у његовом подножју код села Рашевице брдо - Главица. И у другим подјухорским селима постоје брда са истим називом. А чини ми се и у скоро сваком селу Србије. На санскриту или најдревнијем рашко-белашком језику реч – ваца – има значење – вика. Први део именице - гла – има значење у смислу: много, велико, односно – гламур. Дакле, у преводу - Главаца је Велика вика, или место одакле се виче, дозива, јавља, обавештава... Чак и у првој половини 20. века, са сличних брда-Главица, добошари и пандури су викали и обавештавали народ о ономе шта власт наређује или тражи.

На јухорској Оштрој Главици је вероватно у праисторији било место за извиђање, а извиђачи су викали, обавештавали јухорски град, подграђа и насеља, кад се непријатељ приближава Јухору и са које стране.

Обрек=Обреж: Обреж је највеће село испод Јухора на његовој јужној страни, у Темнићу. На санскритском реч – бреца – значи – говор. И данас у савременом србском језику се употребљава овај израз: „Шта се брецаш“?, „Добро му се обрецнула“, „Бреца се на свакога“ и тако даље.

Тврдимо да је чувена србска, модална, речца БРЕ, за коју се до сада није знало тачно порекло, а посебно не њено право значење, потиче управо од санскритске речи БРЕЦА или ГОВОР. Према томе, БРЕ значи: РЕЦИ, ГОВОРИ, РЕКНИ, КАЖИ... На пример: "Шта је, бре?", "Где си, бре?", "Ајде, бре?", буквално преведено значи: "Шта је, реци?", "Где си, говори?", "Ајде, кажи?". У средњем веку кад су Турци забрањивали звона у србским православним светињама, манастирска дрвена клепала су се звала још и БРЕЦАЛА, јер су БРЕЦАЛА - ГОВОРИЛА калуђерима кад је време за службу, ручак или друге послове.

И сада се може чути у Подјухорју како се нека девојка ОБРЕКЛА момку. У овом случају више је него јасно да глагол ОБРЕКНУТИ потиче од облика ОБРЕЦНУТИ, с тим што сада има значење ОБЕЋАТИ СЕ (неком). ОБРЕКНУТИ СЕ, исто је што и ЗАРЕЋИ СЕ. Онај који се обрекне, дадне реч, а реч је јача од сваког закона, зове се ОБРЕК, то јест ЗАРЕКНУТ човек. Монаси су, рецимо, ОБРЕКНУТИ људи, јер су се ОБРЕКЛИ БОГУ. И уопште, свако ко се ОБРЕКНЕ на нешто, на неко дело, пред иконом, пред људима, пред самим собом је - ОБРЕК.

Верујемо да је назив села ОБРЕЖ, у Темнићу, само мало измењена форма санскритско-србске речи-ОБРЕК. У слободнијем "преводу" ОБРЕЖ значи

ОБРЕКНУТ, ОБЕЋАН или ЗАРЕКНУТ (некоме или нечему, на нешто или на неко дело). Обреж у Срему, населили су управо мештани темнићког Обрежа, у једној од бројних сеоба из турскога вакта. Сматрамо да смо први у нашој језичкој науци – лингвистици, коначно решили „проблем“ чувене србске речце – БРЕ, тако радо коришћене у србском роду.

Белољев и Бели брег: Два суседна топонима, на источној страни Јухора имају у коренској морфеми придев бео, наводно због беле боје земљишта. Међутим, топоним Белољев мора бити да потиче из дубоке старине, пре 4000 година, када је Нино Белић или бог Бел, Бели Бог (Баал, Ваал, Нимброд – у Старом завету) освојио опет, као и Србинда пре њега, светско србско царство и прогласио се за првог бога Бака. Њему у славу на овом брду подигнут је жртвеник– Белољев диг. Придев бео имао је у то време значење – светли, пресветли - како се и данас титулишу световни и духовни великодостојници. Јухорски топоним Белољев чува успомену на светлог србског бога и цара Нина Белића, Белог Бога. У Србији има сијасет географских имена са основицом – бео.

Преслош: На Јухору пре потеса Бели брег и Белољев налази се предео Преслош. У дубокој праисторији овога краја вероватно је овде био престо неког јухорског владара. Назив Пресло за престо није усамљен у србском језику. На десној обали Велике Мораве, на планини Баби, постоји топоним – Пресло. Истраживачи, историографи и лингвисти сматрају да топоним – Пресло- означава - престо. И у новијој, средњовековној историји Срба, наилазимо на израз - пресло. У једном средњовековном летопису се каже „измести свој пресло“. Ако је у близини био Белољев диг, храм, жртвеник или светилиште, логично је да се у близини налазио и престо, односно кућа јухорског или локалног владара, тако да би Белољев диг био нека врста придворског светилишта или данашњим изразом речено, придворска црква.

Мале и Велике Медвође - Медвеђи: На самом Јухору постоје два овећа виси које народ зове Велики и Мали Медвеђи. На први поглед називи нам сугерирају да су то зоотопоними, што је по нашем мишљењу нетачно. Првобитно на Великом вису вероватно су становале вође јухорског живља, елитни слој Меда – Велике медске вође или Велике Мед вође. На овом вису имали су своје утврђење, док је нижи сталеж: рудари, занатлије, ливци и тако даље, становао на суседном вису - Мале Медске вође или Мале Медвође.

Зна се по предању, а то потврђују и археолошки налази, да у подножју брда Мале Медвође, на тераси изложеној према југоистоку, се налазе материјални остаци насеља из праисторије, а и само име тог локалитета – Шиба, говори нам да су ту постојале првобитне винчанске куће, овде зване – сибе или сибаре. Северно од овог места, на супротном вису – Шибовити (Сибовити), такође је у праисторији постојало слично насеље. Дакле, прве србске куће имале су куполу као кров. Срби су савременој архитектури дали и куполу (калоту), којом се и данас наткриљују и сакралне и световне грађевине. Купола је била и остала симбол моћи и достојанства ктитора.

„Наш систем развоја цивилизације, јесте доводио до урбанизације, али до такве урбанизације где су насеља живела у хармонији са природним окружење, појашњава Харолд Хартман и економски комуницирала са другим насељима, без формирања чврсте државне организације и мешања једне заједнице у послове друге. Хартманов модел, како је он називао „**Дунавске цивилизације**“ у потпуности подржава теорију о изворности Срба и Словена на Хелму и у Подунављу“./27 Модел развоја прасрбске цивилизације

заснива се на чврстој вези човека и природе и њеним циклусима, да је земља заиста била Богиња Мајка, коју својом топлотом и зрацима оплођује да би рађала - Отац Небо (Сунце – Сварог, Дажбог или Јарило, Јариј- Ариј).

ГРАД НА ЈУХОРУ СТАРИЈИ ОД ДРЕВНИХ СРБСКИХ МЕГАПОЛИСА

Град на Јухору из периода старчевачко-винчанске културе, односно Прасрбског доба (10000 - 4000 година п.н.е.), а на основу свега реченог, спада очигледно у најстарија насеља из тог периода, не само у Средњем Поморављу, већ и на Балкану. Саграђен је вероватно у приближно исто време када су настајали и велики равничарски мегаполиси у Дреновцу, Параћину и Супској, али као утврђено планинско насеље.

Археологија потврђује постојање бедема јухорског древног града, али тај бедем није откопан, нити је прављена његова вертикална стратиграфија, како на градском бедуму, тако ни у насељу, чиме би се сигурно потврдила истина да су Келти, иначе, грана србског народа, у другом веку пре Христа само обновили и дозидали већ постојећи град, боље га утврдили, у складу са својим техничким и технолошким могућностима.

Дакле, основни материјални докази о старости града на Јухору из Прасрбског доба постоје, а када ће србска археолошка наука озбиљније да се позабави најстаријим градом на Јухору, упркос наводној тешкоћи што је Јухор обрастао дрвећем и представља проблем у откопавању терена, за сада немамо никаквих назнака. Плашимо се само да ће се археолошка истраживања ове изузетно занимљиве планине са археолошког, историјског и културолошког аспекта завршити на томе да је то највеће келтско утврђење на Балкану, и најјужнији келтски дун у Европи. И ништа више. Ту ће очигледно, бар за сада, бити крај даљим истраживањима србске праисторије на Јухору. До неког срећнијег времена за Србе и истинитог научног и објективног приступа. Набрајањем и описивањем мањих археолошких локалитета и насеља на Јухору и у његовом подножју: Слатина, Бачина, Горњи Катун, Орашје, Симонкичка мала, Мацин поток, Рашевица, Поточац, Својново, Беочић, Пајковац, Драгошевац, Секурич, Мајур, Сарина међа... који су чинили својеврсни прстен насеља и утврда, око главног металуршког, привредног, занатског, културног и трговачког центра на Великом Ветрену, желели смо да чињенично и посредно докажемо старост јухорског града – планинског мегаполиса из Прасрбског доба, његов стварни привредни, економски и културни значај.

Расветљујући топониме и хидрониме са Јухора и околине: Јухор, Велики Ветрен, Обреж, Главица, Белољев, Медвође... који потичу из рашко–белашког језика, односно из ведске цивилизације Срба и санскритског језика, желели смо да и на лингвистичко-историјској равни потврдимо старост јухорске праисторијске културе, која сигурно не потиче од времена Келта, евентуално Трибала, а понајмање од Римљана. (Напротив, Рим су формирали Срби после Тројанског рата, тачније принц Енеј, који је основао Лациј, прво језгро Рима. Енејеви потомци су затим освојили Британију и формирали Лондон. О томе ћемо мало опширније говорити у поглављу „После пада Троје Срби основали нову Троју – Лондон“. Ти древни Срби, како су се у праисторији првобитно звали сви сродни народи – сада познати као Словени, створили су своју аутохтону и непобитну историју и културу, која је неколико последњих векова била скрајнута, затамњена, уништана и девастирана.

„Европа је пожелела да словенску цивилизацију сурово одбаци као нестварну. Европа је пожелела да словенски свет баци на колена. Али, Европа мора да рачуна на ренесансу словенске цивилизације која је на самом прагу. Будућност историје

мора да рачуна баш на словенске институције. Европи је потребна нова школа и нова наука, ако још има осећања одговорности за будућност... Европски концепт мондијализма срушио се у Јадранском мору наочиглед целог света. Све своје промашаје Европа ће приписивати Југославији и Србији. Она ће и у Југославији и у Србији наћи своје приврженике који ће то потврдити, клечећи пред својим целатима и молећи за опрост“ – рекао је професор др Радивоје Пешић на састанку студијске групе за европске перспективе, који је одржан 1992. године у Београду.

ГРАД НА ВЕЛИКОМ ВЕТРЕНУ СТАРИЈИ ОД ТРОЈЕ

Око 3000 година старе ере Троја је била само овеће село, које ће тек касније прерасти у веома значајан србски град, захваљујући свом стратешком положају, развијеној трговини, занатству, просвети и култури. Прва Троја је нешто старија од три миленијума пре Христа, и простирала се првобитно на око 60 ари градске површине. У велику србску и светску метрополу развила се око 2500 година пре нове ере. Била је главна тржница између Европе и Азије: за злато, сребро, бакар и бронзу, такође и за накит и драго камење. Из времена Прве Троје, нађено је посуђе на коме је насликана лађа са тридесет веслача и оштрим прамцем. Троја је имала улогу светског града између Европе и Азије, Белог и Црног Мора. Утицај Троје се осећао на Хелмском (Балканском) полуострву, у Подунављу и Поморављу.

Око 2200. година старе ере, Прва Троја је опљачкана и разорена, јер је својим богатством привукла многа племена из Мале Азије, која су је нападала у више наврата док је коначно нису освојила. Према Пирену, Прву Троју су опљачкали Срби из племена Лувити са Балкана, који су прешли у Малу Азију преко Дарданела око 2300 године. Друга обновљена Троја, ојачана и проширена, трајала је све до 2025. године старе ере, када је срушена, највероватније у време освајачког похода Нина Белића. Оба пута, после пада Троје многи Срби су се досељавали на Балкан, а 1860. године п. н. е. дошли су чак и до Венеције. После пада такозване Хомерове Троје, опеване у „Илијади“, А ЗА КОЈУ УГЛЕДНИ ИСТОРИОГРАФИ И НАУЧНИЦИ ТВРДЕ ДА ЈЕ ТО БИО ДАНАШЊИ – СКАДАР, принц Енеј из континенталне Сарданије (Дарданије) односно Србије, повео је свој србски народ и ратнике на Апенинско полуострво. На основу наших истраживања, центар Брегије (Фригије) налазио се код Крушевца, на брду – Багдали (Баг дал = Бог дао), назив који скоро у потпуности кореспондира са Багдадом (Баг дад = Бог даде). Енејева жена, принцеза Круша, у општем метежу и бежанији из запаљене Троје, није могла да пронађе свог мужа и са већим одредом коњаника вратила се у Брегију, земљу на бреговитом Балкану. Верујемо да име данашњег Крушевца, чува успомену на своју принцезу Крушу, када је у праисторији, а потом и у средњовековној Моравској Србији, Крушевац био престони србски град.

ГРАД ВЕЛИКИ ВЕТРЕН СТАРИЈИ ОД ВАВИЛОНА

Нино Белић, први бог Бак и први освајач светског србског царства, после Србинде, подигао је град Вавилон, који је пре његовог доласка био мало насеље које су Сумерци звали – Кадимира. Нино је пошао из Србије, 2025. године пре Христа, из Нисе (Ниш) одакле ће полазити и Сербо Макеридовић и Александар Велики Карановић, и за непуних

18 година освојио је западну Азију, Међуречје, целу Малу Азију, Јерменију и Медију. Освојио је земље око Црног мора и око Каспијског језера, део јужне Русије, Иран и Арабију. Освојио је Авганистан и Индију до реке Инда, Блиски исток... Након тога вратио се у Србију. Нино је основао градове Вавилон, око 2015. године пре нове ере и посветио га Богу Белу или Белом Богу, кога Јевреји називају Баал, Ваал, а име Вавилона преводом као – Баб-илану (Божја врата), док га Грци га преименавају у Бабилон. Нино је основао град Вавилон око 2015. године пре нове ере и посветио га Богу Белу или Белом Богу, кога Јевреји називају Баал, Ваал, а име Вавилона преводом као – Баб-илану (Божја врата), док га Грци преименавају у Бабилон. Вративши се у Србију, у Нису, Нино Белић није повео своју жену Семирамиду, такође од рода Меда, већ је оставио да доврши изградњу Вавилона.

Изградња Вавилона се поклапа са првим асирским царством које је створено око 2000 година пре нове ере. Друго вавилонско царство је обновљено око 1400 године, а треће око 800 година пре Христа. Бошар за Неброта, библијско име цара Нина Белића, каже: „Primi quoque Babylonis conditus Nebrodum aiunt auctorem litterae Hebraeorum his verbis: 'Chus Nebrodum genuit' (codice Arm. Chus est Aetiops a quo procreatus creditur Nebrodus), (З.ст.144/5). То у преводу значи: "Први који је основао Вавилон био је Неброт..."/38

Насеље-град на Великом Ветрену, из Прасрбског доба, старије је по постанку и од Вавилона, и то чак више хиљада година.

ЗАКЉУЧАК

Дакле, основни материјални, археолошки, лингвистички и историјски докази о старости града-насеља на Великом Ветрену, највишем врху планине Јухор, постоје, а када ће србска археолошка наука озбиљније позабавити тим градом, односно укупним јухорским културним и историјским наслеђем, за сада немамо никаквих назнака. Прибојавамо се само да ће се археолошка истраживања ове изузетно занимљиве планине, али и у археолошком, историјском и културолошком смислу завршити на томе да је то само највеће келтско утврђење на Балкану. И ништа више. А о њеним посебностима, густини археолошких локалитета, оригиналном и јединственом археолошком материјалу, од керамике до златних украса, локалних оригиналних варијанти или о иновацијама типичним само за јухорско поднебље, о скривницама са благом, праисторијским рудницима, древним светилиштима, прстену утврђених мањих градова око Јухора и Великог Ветрена, србском народу Морави, који све ово начини и остави, неће се можда у догледно време опширније говорити. Поготово, неће бити речи да је Јухор сам за себе највећи археолошки локалитет у Србији. Планина – археолошко налазиште. Жариште културе овога краја. Планина са које се контролисала и друга праисторијска старчевачко-винчанска насеља: Слатина код Параћина, Дреновац, Супска, праисторијска Рашевица, на обали Велике Мораве, Својново, Ан код Поточца, Ђерђелин... Свима њима град на врху Јухора је био централно војно и управно место, извиђачка станица, научни и металуршки центар ... Тачније речено – оса праисторијске моравске цивилизације. Овај краћи приказ Јухора и праисторијске јухорске културе, јединствене и оригиналне, приказ старости града на Великом Ветрену и причу о првотној древности србског народа допунићемо, суштински много ширим, питањем Ернеста Ренена из 1871. године, које је он упутио својим колегама, односно стручној историјској јавности тадашње Европе:

„Шта ако једног дана Словени (Срби) затраже натраг своју Пруску у правом смислу, Померанију, Шлезују, Берлин, због тога што су сва та имена (србска) словенска; ако на карти означе села Ободрита или Венета; шта бисте на то казали“?

У истом стилу као и Е. Ренен и ми питамо наше савремене научнике: **шта ако једног дана европски и светски стручњаци заиста признају феномен србске праисторије и културе, самим тим и Јухора и сву његову посебност, одајући на тај начин и признање најстаријем народу ове цивилизације – Србима – Моравцима, великом народу Морава, који све то створи? Ствари се, изгледа, померају у том правцу, додуше спорије од очекиваног, али, ипак, напредују ка бољем статусу праисторијских Срба у савременој светској историографији.**

Наиме, од професора др Србољуба Живановића, истакнутог историчара србске историјске школе, сазнајемо податак да се Немачка академија наука одрекла своје нетачне германско-нордијске школе још осамдесетих година 20. века, и о томе је написана и књига, која се може наћи и прочитати у библиотеци Народног музеја Србије у Београду. Дакле, озбиљни немачки историчари су признали фалсификовање словенске и србске историје. Србским „званичним историчарима“, најбољим следбеницима старе, а оповргнуте, „германско-нордијске школе“ то још увек не пада на памет.

Чини нам се да истина о србској историји, цивилизацији и култури, србској раси и њеним величанственим достигнућима у свим областима живота, србском народу који је поставио темеље ове цивилизације, излази на видело. Завери ћутања – ускоро стиже крај.

„Срби су остали до данашњих дана на централном простору Старе Европе и директни су баштиник Старих Европљана. Лавина најновијих генетских и лингвистичких истраживања ово само потврђује, што значи да ће у историографској науци морати да дође до крупних померања. **Најновији рад о Природно-физичкој генези Срба, Драгољуба Антића, маестрални је прилог новим теоријама којима ће старе конзервативне шеме ускоро и дефинитивно морати да препусте свој двестогодишњи примат на свим катедрама и у школским клупама“**, пише Весна Пешић, у већ помињаном часопису „Српско огледало“ и на крају текста закључује: „**Наравно да нема никаквих разлога да наш народ улази у будући свет са некаквим ксенофобичним поставкама, нити са било каквом мржњом према другим народима, али ни са било каквим комплексом инфериорности. Материјално богатство је пролазно, а суштина једне нације су људи и њихове духовне вредности и нагомилана културна баштина. Извлачењем снаге из сопствене традиције лако ће се опстати међу народима, који такву природну и усклађену традицију немају“.** /39

У Рашевици, селу древних Рашана,
пред Покров Пресвете Богородице, лета Господњег 2013.
или 7521. године по најстаријем србском календару

Мирослав Димитријевић

Фусноте:

- 2/ Др Драгослав Срејовић: „Кад смо били културно средиште света“, Београд, 1958.
- 2а/ Др Драгослав Срејовић, *публикација број 52*, с. 39-70, Галерија САНУ, Београд 1958.
- 3/ Радмило Петровић: „Неолит Косова као својеврсни културолошки феномен“, Београд, 2009
- 4/ Из интервјуа др Славише Перића, Политика, 29. мај 2012.
- 5/ Владимир Тодоровић: *Историје Срба и њима сродних народа-историјска свест и историјска самоспознаја*, Центар Тесла, Београд, 2013.
- 6/ Разговор са др Драганом Андоновић, „Вечерње новости“, приредила Ј. О., понедељак, 28. октобар 2013.
- 7/ Јован Цвијић: *Сабрана дела*, „Морфологија“, издавачи: САНУ, НИРО „Књижевне новине“, Завод за уџбенике – Београд, 1989.
- 8/ Ф. Каниц: „Србија, земља и становништво“, стр. 549.
- 9/ Светислав Билбија: „Староевропски језик и писмо Етрураца“, Институт за европске студије, Чикаго 1984.
- 10/ Светислав Билбија: *Загребачка мумија и други етрурски, лидијски и ликијски споменици*, ауторово издање, Чикаго, 1989.
- 11/ Др Реља Новаковић, у делу „Карпатски и ликијски Срби“ (стр. 25, 83, 148, Београд, 1997)
- 12/ Илија Живанчевић: *Келти и Срби*, „Гласник југословенског професорског друштва“, књига XVI, свеска 9, Београд, 1936. (L. Leger, Les anciennes civilisations slaves, p. 29—30).
- 13/ Исто
- 14/ Владимир Тодоровић: *Историја Срба и њима сродних народа-историјска свест и историјска самоспознаја*, Центар Тесла, Београд, 2013.).
- 15/ С. Марковић Штрбац, *Пустахије са Јухора*, Политика, 18. септембар 1999, Одељак Култура, уметност, наука.
- 16/ Инв. бр. 1680, Музеј у Јагодини
- 17/ Цитирани текст је преузет из каталога изложбе: др Драга Гарашанин: „Бронзано доба Србије“, Народни музеј, Београд, 1972
- 18/ Живојин Андрејић: Саопштење на „Сорабским сусретима 98“ у Нишу
- 19/ Живојин Андрејић: „Шакасте гривне и културни идентитет Индоевропљана“
- 20/ Каталог изложбе „Бронзано доба Србије“, одржане у Народном музеју у Београду, 1972. године.
- 21/ Станоје Мијатовић, „Темнић - антропогеографска и историјска студија“, Српска краљевска академија, Београд, 1905.
- 22/ Лист „14 дана“ – Параћин, годишњак за 1982.
- 23/ Борислав Тодоровић „Основи хемије – извод из Роксојево хемије“, Београд
- 24/ Др Драгана Андоновић, „Вечерње новости“, приредила Ј. О. Новости рс, понедељак, 28. октобар 2013.
- 25/ Владимир Тодоровић: „Историја Срба и њима сродних народа“, Београд, 2012.
- 26/ Весна Пешић, у часопису „Српско огледало“, број 96.
- 27/ Владимир Тодоровић: „Историја Срба и њима сродних народа“.
- 28 / Огњен Радуловић: „Трагање за коренима Срба“, Београд
- 37/ Спасоје Влајић: *Скривени закони судбине*, ИП „Мирослав“, Београд, 2006.
- 38/ Др Јован Деретић: *Античка Србија*, „Југо-Пирс“, Темерин, 2000
- 39/ Весна Пешић, часопис „Српско огледало“, бр. 96